

Ohje kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille ja hyvinvointialueille

KEHA-keskus

Ohje kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) mukaisten kustannusten korvaamisesta kunnille ja hyvinvointialueille

KEHA-keskus

www.keha-keskus.fi

ISBN 978-952-7624-01-2

Dnro KEHA/13367/2025

Sisällysluettelo

1. Yleiset edellytykset korvausten hakemiselle ja maksamiselle	6
1.1. Kustannusten korvaamisen edellytykset kunnalle.....	6
1.2. Henkilöpiiri	6
1.3. Korvausajan alkaminen.....	8
1.4. Suomen kansalaisuus	9
1.5. Korvaukset ja arvonnäkövero.....	9
1.6. Salassa pidettävä aineisto	9
1.7. Valvonta ja tarkastukset.....	9
1.8. Korvausten palautusvelvollisuus ja muutoksenhaku	10
1.9. Tiedonsaantioikeudet	10
2. Korvausten hakeminen	11
2.1. Korvauspäätöksen hakeminen ELY-keskukselta	11
2.2. Maksatuksen hakeminen KEHA-keskukselta.....	12
2.3. Tarvittavat käyttöoikeudet järjestelmiin	13
3. Laskennallinen korvaus.....	14
3.1. Laskennallinen korvaus kunnalle	14
3.2. Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle	15
3.3. Laskennallinen korvaus Ahvenanmaalle	16
3.4. Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla	17
3.5. Laskennallisen korvauksen korvausaika	17
3.6. Laskennallisen korvauksen automaattinen maksatus	18
3.7. Automaattisen maksatuksen ulkopuolelle jäävät henkilöpiiriin kuuluvat ...	18
4. Korvaus toimeentulotuesta.....	20
5. Korvaus kunnalle vastaanottoon varautumisesta.....	21
6. Valtion korvaus erityiskustannuksista	22
6.1. Hyvinvointialueelle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom.)	24
6.2. Kunnalle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 2 mom.).....	25
6.3. Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom. 1 ja 3 kohta)	25
6.4. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom. 2 ja 3 kohta ja 2 mom.).....	27
7. Korvaus paluumuuttoavustuksesta.....	28
8. Korvaus sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä	29

9. Korvaus ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista 30

- 9.1. Korvausten piiriin kuuluvan ihmiskaupan uhrin määritelmä ja auttamisjärjestelmä 30
- 9.2. Ihmiskaupan uhrien palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset ja korvausten hakeminen..... 31

10. Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen ja tuen järjestämisestä 33

- 10.1. Korvausten henkilöpiiri ja yleiset edellytykset..... 33
- 10.2. Ilman huoltajaa maassa olevien lasten asuminen ja tuki 34
 - 10.2.1. Perheryhmäkodit 34
 - 10.2.2. Muu asuminen 35
 - 10.2.3. Ilman huoltajaa Suomessa olevien alaikäisten tukitoimenpiteet ... 35
- 10.3. Ilman huoltajaa tulleen nuoren tuki 35
- 10.4. Ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen hallinnolliset kustannukset..... 36

Kunnille ja hyvinvointialueille maksettavista valtion korvausten perusteista ja yleisistä edellytyksistä säädetään kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023, jatkossa kotoutumislaki) 8 luvussa. Lisäksi kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä ja sen jakautumisesta kuntien ja hyvinvointialueiden välille säädetään valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista VN 872/2024. Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksetaan kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa.

Tämän ohjeen tarkoituksena on ohjeistaa kuntia ja hyvinvointialueita kotoutumisen edistämistä koskevan kotoutumislain mukaisten korvausten hakemisessa. Lisäksi ohjeen tarkoituksena on ohjeistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia (jatkossa ELY-keskus) ja ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskusta (jatkossa KEHA-keskus) niiden kotoutumislain mukaisiin korvauksiin liittyvissä tehtävissä.

1. Yleiset edellytykset korvausten hakemiselle ja maksamiselle

1.1. Kustannusten korvaamisen edellytykset kunnalle

§

Kunnalle kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä maksettavien kustannusten korvaamisen edellytykset ovat:

- kunnassa on järjestetty kotoutumislain 13 §:ssä tarkoitettu kunnan kotoutumishjelma. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvassa kunnassa tulee laatia kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012/74) 26 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamishjelma.
- kunta on tehnyt kotoutumislain 42 §:ssä tarkoitetun sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä ELY-keskuksen kanssa.

Kunnan ja ELY-keskuksen välisen sopimuksen tulee olla voimassa, jotta kunta voi hakea ja saada korvauksia. Kotoutumislain mukaisia korvauksia ei ole mahdollista myöntää takautuvasti sellaisessa tilanteessa, jossa kunnalla ei ole aikaisemmin ollut järjestettyä 13 §:ssä tarkoitettua kotoutumishjelmaa tai 42 §:ssä tarkoitettua sopimusta ELY-keskuksen kanssa. Korvauksia on mahdollista myöntää ja maksaa siitä päivästä alkaen, kun kunta on järjestänyt kotoutumishjelman ja ELY-keskuksen ja kunnan välinen sopimus on astunut voimaan. Jos kunta hakee kotoutumislain mukaisia korvauksia sopimuksen päivittämisen aikana, on kunnassa oltava tarjolla kotoutumista edistäviä palveluita.

Lisäksi kotoutumislain 64, 65, 68 ja 69 §:n mukaisten korvausten maksu edellyttää ELY-keskuksen päätöstä.

1.2. Henkilöpiiri

Henkilöpiirillä tässä ohjeessa tarkoitetaan kotoutumislain 2 §:ssä määriteltyjä henkilöitä, joiden kotoutumisen edistämisestä voidaan korvata kunnalle tai hyvinvointialueelle kotoutumislain mukaisia korvauksia. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, rekisteröity oleskeluoikeus tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan myös Pohjoismaan kansalaiseen, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity siten kuin Pohjoismaiden välillä väestön rekisteröinnistä on sovittu.

Kotoutumislain 61 – 66 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta kunnalle tai hyvinvointialueelle sovelletaan henkilöön:

- joka saa ulkomaalaislaissa tarkoitettua kansainvälistä suojelua;
- jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 89 §:n perusteella;
- joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella;
- jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella; tai
- jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla ja joka täyttää kotikuntalain (201/1994) 4 §:ssä säädetyt edellytykset.

Kotoutumislain korvauksia koskevia 61 – 66 §:n säännöksiä sovelletaan lisäksi yllä luetellun henkilöpiirin perheenjäseniin ja muihin omaisiin, jos tällä on ollut perheside henkilöpiiriin kuuluvaa henkilöön ennen hänen Suomeen tuloaan.

Kotoutumislain 61, 62 ja 65 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta kunnalle, hyvinvointialueelle, tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle sovelletaan 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön Suomessa syntyneeseen lapseen.

Kotoutumislain 68 §:ä sovelletaan myös Suomen kansalaiseen, joka on kansainvälistä suojelua hakevan ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011, jäljempänä vastaanottolaki) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu ihmiskaupan uhri.

Korvausten henkilöpiiriin kuuluvat oleskelulupatyypit A (Jatkuva), B (Tilapäinen) ja P (Pysyvä) seuraavilla ulkomaalaislain oleskelulupaperusteilla:

- Turvapaikka 87 §
- Toissijainen suojelu 88 §
- Kiintiöpakolainen 90 §
- Maasta poistumisen estyminen 51 §
- Yksilöllinen inhimillinen syy 52 §
- Ihmiskaupan uhri 52a §
- Poissulkemislauseke 89 §
- Muu humanitaarinen maahanmuutto 93 §
- Jatkolupa 54 §
- Tilapäinen suojelu 110 §, jos henkilöllä on kotikunta

1.3. Korvausajan alkaminen

Lähtökohtaisesti korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen tai hyvinvointialueelta palvelujen saamisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikuntalain mukainen kotikunta väestötietojärjestelmään oleskeluluvan saamisen jälkeen.

Jos korvausten piiriin kuuluva henkilö asuu oleskeluluvan myöntämisen jälkeen vastaanotto-keskuksessa odottamassa kuntaan siirtymistä eikä hänelle ole rekisteröity kotikuntaa palveluista on vastuussa vastaanottokeskus, eikä hänen osaltaan makseta kotoutumislain mukaisia korvauksia. Korvauksia voidaan kuitenkin maksaa sellaisessa tapauksessa, jossa vastaanottokeskuksessa asuvalle henkilölle voidaan tarjota kohtuullinen aika vastaanottopalveluita kotikuntamerkinnän jälkeen. Kunta ja hyvinvointialue voi tältä ajalta hakea korvausta, jos henkilöllä on tosiasiallinen mahdollisuus saada palveluita kunnassa ja hyvinvointialueella.

Korvausta maksetaan lähtökohtaisesti ensimmäisestä kotikuntarekisteröinnistä alkaen lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia:

- Henkilöllä, jolla ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan, eikä hän voi oleskeluluvan saatuaan saada kotikuntalain mukaista kotikuntaa, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi maasta poistamisen estymisen (UlkL 51 §) tai ulkomaalaislain poissulkemislausekkeen (UlkL 89 §) soveltamisen vuoksi tilapäisen oleskeluluvan saaneet. Tällöin kuntaan muutto ja siellä asuminen voidaan osoittaa esimerkiksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella
- Jos henkilöllä on ennen kotoutumislain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun oleskeluluvan myöntämistä ollut jollain muulla perusteella myönnetty jatkuva tai tilapäinen (esim. opiskeluun perustuva) oleskelulupa ja aiemmin rekisteröity kotikunta, korvausajan alkamisajankohdaksi katsotaan ensimmäisen kotikunnan rekisteröinnin ajankohta.
- Ihmiskaupan uhrien osalta korvausaika alkaa kotoutumislain 59 §:n mukaisesti, pait-si, jos kyseessä oleva ihmiskaupan uhri on Suomen kansalainen. Tässä tapauksessa korvausaika alkaa Joutsenon vastaanottokeskuksen johtajan päätöksestä ottaa henkilö auttamisjärjestelmän piiriin vastaanottolain 35 §:n mukaisesti.
- Suomessa syntyneen lapsen korvausaika alkaa oleskeluluvan myöntämisestä. Suomessa syntyneen lapsen korvausaika seuraa vanhempien korvausaikaa. Mikäli vanhemmilla on eri pituinen korvausaika johtuen esimerkiksi Suomeen saapumisen ajankohdasta, lapsesta maksetaan korvausta noudattaen sen vanhemman korvausaikaa, joka on pidempään voimassa. Tätä noudatetaan tilanteissa, joissa molemmat vanhemmat ovat asuneet Suomessa lapsen syntymähetkellä. Lisäksi vanhemmilla tulee olla lapsen syntymähetkellä voimassa oleskeluluvat, joiden perusteella kunta ja hyvinvointialue ovat oikeutettuja saamaan heistä korvauksia. Muissa tapauksissa noudatetaan äidin korvausaikaa.
- Joissain tilanteissa kustannuksia voi syntyä jo ennen henkilön Suomeen saapumista tai kotikuntamerkintää. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi kotoutumislain 63 §:n mukaiset toimeentulotuen kustannukset, kotoutumislain 64 §:n mukaiset vastaanottoon varautumisen kustannukset ja sekä kotoutumislain 67 §:n mukaiset sodissa vapaaehtoisesti palvelleiden henkilöiden kustannukset.

1.4. Suomen kansalaisuus

Korvausaika päättyy, kun henkilö saa Suomen kansalaisuuden. Kustannuksia ei korvata kunnalle tai hyvinvointialueelle Suomen kansalaisten osalta, paitsi, jos kyseessä on ihmiskaupan uhri tai ilman huoltajaa alaikäisenä Suomeen tullut alle 23-vuotias, jolle on järjestetty kotoutumislain 33 ja 34 §:n mukaisia palveluja.

1.5. Korvaukset ja arvonlisävero

Kustannukset korvataan kunnalle ja hyvinvointialueelle arvonlisäveroineen, mikäli kunta tai hyvinvointialue sitä hakemuksessaan hakee. Kunnan tai hyvinvointialueen on korvaushakemuksessa annettava selvitys palvelun arvonlisäverollisuudesta ja siitä aikooko se hakea palautusta Verohallinnolta. Jos kunta tai hyvinvointialue hakee palautusta Verohallinnolta, KEHA-keskus ei maksa arvonlisäveron osuutta kotoutumislain mukaisena korvauksena. Tarkoituksena ei ole maksaa kotoutumislain mukaisia valtion korvauksia sellaisista kustannuksista, joista kunta tai hyvinvointialue saa arvonlisäveron palautusta. KEHA-keskus ja ELY-keskus voivat pyytää tarvittaessa selvitystä, onko kunta tai hyvinvointialue saanut palautuksia Verohallinnolta.

1.6. Salassa pidettävä aineisto

Korvaushakemuksissa voi olla mukana arkaluontoisia tietoja sisältäviä asiakirjoja. Salassa pidettävää aineistoa sisältävät asiakirjat on säilytettävä ja arkistoitava lukittuun tilaan arkistolaissa (831/1994) säädetyllä tavalla. Asiakirjojen ja arkaluontoisten tietojen salassa pidosta ja tällaisten tietojen käsittelystä säädetään arkistolain lisäksi muun muassa laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999). Lisäksi henkilötietojen käsittelyssä tulee ottaa huomioon EU:n yleisessä tietosuojalainsäädännössä (EU) 2016/679 ja tietosuojalaissa (1050/2018) säädetyt asiat.

1.7. Valvonta ja tarkastukset

ELY-keskuksen ja KEHA-keskuksen tulee varmistaa omalta osaltaan, että korvausten myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyvät.

KEHA-keskus valvoo haettavien kustannusten liittymistä korvattaviin kustannusperusteisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että haettavat kustannukset liittyvät ELY-keskuksen tekemään päätökseen kotoutumislain mukaisten kustannusten korvaamisesta tai ennen vuotta 2023 tehtyyn sopimukseen erityiskustannusten korvaamisesta. ELY-keskuksella ja KEHA-keskuksella tulee olla myös mahdollisuus tarkastaa kustannukset paikan päällä tai esim. pistokein.

KEHA-keskuksen ja ELY-keskuksen on riittävällä tarkkuudella dokumentoitava korvaushakemuksissa esitettyjen tietojen tarkastaminen. Esimerkiksi kuitit ja muut relevantit asiakirjat on säilytettävä asianmukaisesti. Hakemuksia myöhemmin tarkasteltaessa tulee mm. tarkastusmerkintöjen ja päivämääräkuittausten perusteella voida todeta, mitä tietoja ELY-keskuksessa ja KEHA-keskuksessa on tarkastettu.

1.8. Korvausten palautusvelvollisuus ja muutoksenhaku

KEHA-keskus voi määrätä kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja tai korvaus on suoritettu perusteettomasti esimerkiksi, että korvauksia on maksettu liikaa tai sitä on suoritettu virheellisesti. Edellytyksistä korvausten palauttamiseksi säädetään kotoutumislain 71 §:ssä.

KEHA-keskuksen päätös kunnalle tai hyvinvointialueelle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

Kunta, hyvinvointialue tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat hakea ELY-keskuksen tai KEHA-keskuksen tekemään päätökseen muutosta oikaisuvaatimuksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimusmenettelyssä noudatetaan hallintolakia (434/2004). Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Muutoksenhausta säädetään kotoutumislain 95 §:ssä. Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla (808/2019), jollei muualla laissa toisin säädetä.

1.9. Tiedonsaantioikeudet

Kotoutumislain 89 ja 90 §:ssä säädetään tiedonsaantioikeuksista eri viranomaisten ja muiden kotoutumista edistävien toimijoiden välillä korvausten käsittelyyn ja hakemiseen liittyen.

2. Korvausten hakeminen

Kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava kotoutumislain mukaisia korvauksia KEHA-keskukselta viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana toiminta, josta korvausta haetaan, on tapahtunut. Kunnan ja hyvinvointialueen on mahdollista täydentää hakemusta kahden vuoden määräajan jälkeen. Jos ELY-keskus tai KEHA-keskus on pyytänyt hakemuksen täydennystä, on se toimitettava hakemusta käsittelevälle taholle täydennyspyynnössä annetussa määräajassa. Päätöksenteon jälkeen hakemuksen täydentäminen ei ole mahdollista.

2.1. Korvauspäätöksen hakeminen ELY-keskukselta

ELY-keskukselta haetaan päätöstä kustannusten korvaamisesta:

- Korvaus vastaanottoon varautumisesta 64 §
- Korvaukset erityiskustannuksista 65 §
- Korvaus ihmiskaupan uhrien annetuista palveluista ja tukitoimista 68 §
- Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen tai tuen järjestämisestä 69 §

Kunta, hyvinvointialue ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat hakea maksatusta KEHA-keskukselta vasta sen jälkeen, kun ELY-keskus on tehnyt korvauspäätöksen kotoutumislain 64, 65, 68 ja 69 §:n mukaisiin korvaushakemuksiin.

Erityiskustannuskorvauspäätöstä haetaan ELY-keskuksesta sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa osoitteessa sahkoinenasiointi.ahtp.fi.

Ahvenanmaan maakunnan kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen tulee toimittaa ELY-keskukselle hakemuksen liitteeksi sairauden hoitoon liittyvä terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön¹ antama todistus tai lausunto tai muu selvitys vammasta tai sairaudesta sekä näiden laadusta ja hoidosta. Hakemuksen voi koota myös muu hyvinvointialueen työntekijä, mutta sen on perustuttava terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön kirjaamiin tietoihin. Hakemuksen liitteessä tulee selvittää esimerkiksi lisäksi myös se, onko vamma tai sairaus syntynyt ennen korvausten piiriin kuuluvan henkilön Suomeen tuloa vai vasta maahantulon jälkeisenä aikana. Myös kunta tulee toimittaa 65 §:n 1 mom. 3 kohdassa tarkoitettuja kustannuksia koskevan päätöksen tueksi liite vamman tai sairauden todentamiseksi, kun kunta hakee päätöstä erityiskustannusten korvaamiseksi sen järjestämisvastuulla oleviin palveluihin, joiden perusteena on sairauden tai vamman aiheuttama tarve erityiselle tuelle (esimerkiksi vammaisen lapsen koulun tai varhaiskasvatuksen järjestämisen tukipalvelut).

1 – Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu laki 559/1994

Erityiskustannuskorvaushakemuksessa ja sen liitteessä tulee toimittaa ainoastaan sellaista tietoa, joka on välttämätöntä korvauspäätöksen ratkaisemiseksi. Ylimääräistä tietoa henkilöstä ei saa toimittaa ELY-keskukselle. Esimerkiksi on vältettävä sosiaali- ja terveystietojärjestelmistä suoraan tulostettuja liitteitä, joissa henkilöstä voi olla myös sellaista tietoa, joka ei vastaanottajalle kuulu. Korvaushakemuksen liitteenä voi käyttää Liitelomaketta (LIITE 1), johon kootaan korvaushakemuksen kannalta välttämättömät tiedot sekä esitetään kustannusten huomattavuus. ELY-keskus voi tarvittaessa pyytää lisätietoa tai lisäliitteitä, jos korvauspäätöksen tekeminen sitä edellyttää.

2.2. Maksatuksen hakeminen KEHA-keskukselta

KEHA-keskukselta haetaan suoraan maksatusta:

- Laskennallisista korvauksista (joita ei makseta automaattisesti) 61 ja 62 §
- Korvausta toimeentulotuesta 63 §
- Korvausta paluumuuttoavustuksesta 66 §
- Korvausta sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä 67 §

KEHA-keskukselta haetaan maksatusta ELY-keskuksen päätöksen perusteella:

- Korvaus vastaanottoon varautumisesta 64 §
- Korvaukset erityiskustannuksista 65 §
- Korvaus ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista 68 §
- Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen tai tuen järjestämisestä 69 §

Korvausten maksamista haetaan KEHA-keskuksesta sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa osoitteessa sahkoinenasiointi.ahtp.fi neljännesvuosittain. KEHA-keskus käsittelee hakemukset ja päättää maksatuksesta.

Toimeentulotuen kustannuksia haettaessa hyvinvointialueen on vähennettävä korvaushakemuksesta mahdolliset Kansaneläkelaitokselta takaisin saadut toimeentulotuen perinnät. Kansaneläkelaitos maksaa perustoimeentulotuen.

Hyvinvointialueen, Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen ja kunnan on toimitettava KEHA-keskukselle laskennalliseen korvaukseen ja toimeentulotukeen liittyvä maksatushakemus. Hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on toimitettava paluumuuttoavustukseen liittyvän maksatushakemuksen liitteeksi henkilöluettelo korvausten piiriin kuuluvista henkilöistä. Lomakkeeseen täytetään avustuksen saajien nimi ja syntymäaika (ilman tunnusosaa), ensimmäinen väestötietojärjestelmään merkitsemispäivä ja maksettujen korvausten määrä euroina.

Korvausten maksuhakemukseen liitettävät henkilöluettelot ovat saatavilla aluehallinnon asiointipalvelussa ja suomi.fi-palvelussa:

- Henkilöluettelo, laskennalliset korvaukset, kunta
- Henkilöluettelo, laskennalliset korvaukset, hyvinvointialue
- Henkilöluettelo, laskennalliset korvaukset, Ahvenanmaan kunnat
- Henkilöluettelo, täydentävä toimeentulotuki sekä paluumuuttoavustus

Tarvittavat henkilöluettelon mukaiset listat voidaan toimittaa myös kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen käyttämistä tietojärjestelmistä, joista ilmenee vähintään samat tiedot kuin edellä mainitussa henkilöluettelossa. Henkilötietona kerätään kohderyhmään kuuluvan henkilön nimi ja syntymäaika sekä ensimmäinen väestötietojärjestelmään merkitsemispäivämäärä ja tieto oleskeluluvasta.

2.3. Tarvittavat käyttöoikeudet järjestelmiin

Korvausta hakeva tarvitsee **organisaatiokorttia** tunnistautuessaan julkishallinnon asiointipalveluihin. Organisaatiokorttia haetaan Digi- ja väestötietovirastosta. Organisaatiokorttia tarvitaan esimerkiksi kirjautuessa UMA-järjestelmään ja VTJ-järjestelmään. Lisää tietoa organisaatiokortin hakemisesta Digi- ja väestötietoviraston sivuilla.

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä eli UMA-järjestelmässä voi esimerkiksi tarkistaa henkilön oleskelulupatiedon sekä tarkastaa laskennallisen korvauksen maksatuksen pohjana olevan henkilöllistauksen. UMA-järjestelmään haetaan käyttöoikeutta Migrin käyttötuesta (atk@migri.fi). Käyttöoikeuslomakkeeseen kirjataan haettavan roolin lisäksi perustelut, eli työtehtävät, joissa oikeuksia tarvitaan sekä lain kohta, johon tiedonsaanti perustuu. Kotoutumislain mukaisia korvauksia haettaessa kyseessä on kotoutumislain 89 ja 90 §. Kuntien ja hyvinvointialueiden käyttäjille on UMA-järjestelmässä Kunta-korvaukset/Hyvinvointialueet-näkymä laskennallisten kuntakorvausten seurantaan varten, johon kunnan ja hyvinvointialueen tulee erikseen pyytää käyttöoikeus.

Väestötietojärjestelmästä eli **VTJ:stä** voi tehdä kyselyjä, kun selvitetään esimerkiksi henkilön ensimmäistä kotikuntamerkintää. VTJ-käyttöoikeutta haetaan Digi- ja väestötietovirastosta.

3. Laskennallinen korvaus

Kunnille, hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista VN 872/2024.

Laskennallinen korvaus maksetaan lähtökohtaisesti automaattisesti kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisista henkilöistä. Automatisoidun maksatuksen piiriin eivät kuulu ihmiskaupan uhrin ja ne henkilöt, joiden henkilötunnus tai tieto kotikuntamerkinneistä ei ole henkilöllistauksen muodostumisen hetkellä UMA- tai VTJ-järjestelmässä tai joille on haettu Digi- ja väestötietovirastosta tietojen luovutuskielto tai turvakielto. Edellä mainituista henkilöistä kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen tulee hakea laskennallinen korvaus erillisellä hakemuksella. Mikäli KEHA-keskus havaitsee tällaisen korvaushakemuksen yhteydessä, että muu alueella oleva kunta tai hyvinvointialue, jonka alueella kyseinen henkilö asuu, on jättänyt hakematta laskennallista korvausta tai automaattisen maksatuksen ulkopuolelle jäänyttä laskennallista korvausta, ilmoittaa KEHA-keskus asiasta kyseiselle kunnalle tai hyvinvointialueelle. Kunta tai hyvinvointialue voi tarkastaa UMA-järjestelmästä automaattisesti maksetun laskennallisen korvauksen henkilöpiiriin nousevat henkilöt, joista korvausta on maksettu kyseisessä kuussa. Kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen tulee hakea laskennallista korvausta automaattisen maksatuksen ulkopuolelle jääneistä henkilöistä KEHA-keskuksesta sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa.

Helsingin kaupungille maksetaan erikseen 61 ja 62 §:n mukainen laskennallinen korvaus, jotta Helsingin kaupunki voi eriyttää taloudenpidossa muun kotoutumista edistävän toiminnan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta.

3.1. Laskennallinen korvaus kunnalle

Laskennallinen korvaus maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kotoutumislain 61 §:n mukaisesti muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettua henkilön vastaanottamisesta, osaamisen ja kotoutumisen palveluntarpeen arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta, neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkittamisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Laskennallinen korvaus on tarkoitettu kunnan kotoutumishjelmassa mainittuihin kotoutumista edistävien ja tukevien palveluiden ja toimenpiteiden järjestämiseen ja kehittämiseen. Laskennallisella korvauksella voidaan toteuttaa kunnassa kotoutumista tukevaa toimintaa, kuten sivistys-, kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimintaa sekä osallisuutta edistäviä ja rasismien ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja palveluita.

Laskennallista korvausta maksetaan muille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille 2741 euroa alle 7-vuotiaista ja 2 025 euroa 7-vuotta täyttäneistä. Lisäksi 18-vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan 7 741 euron lisäkorvaus ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta, mikä sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Laskennallinen korvaus kunnalle	Alle 7-vuotiaat	7 vuotta täyttäneet	18 vuotta täyttäneet 1. vuosi
Laskennallinen korvaus	2 185	1 496	1 496
Tulkitseminen	556	556	556
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	-	-	149
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	-	-	500
Kotoutumiskoulutus	-	-	7 092
Yhteensä euroa/vuosi/henkilö	2 741	2 025	9 793

3.2. Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle

Laskennallinen korvaus maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kotoutumislain 62 §:n mukaisesti hyvinvointialueelle.

Laskennallista korvausta maksetaan hyvinvointialueille kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kotoutumista edistävien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja tulkitsemisen järjestämisestä. Kyseisen korvauksen ei kuitenkaan ole tarkoitus kattaa kaikkia henkilöpiiriin kuuluvien sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksia, koska hyvinvointialueen tehtävänä on tarjota palveluita kaikille alueellaan asuville henkilöille yhtäläisesti.

Laskennallista korvausta maksetaan hyvinvointialueille 948 euroa alle 7-vuotiaista ja 1 097 euroa 7-vuotta täyttäneistä. Lisäksi 18-vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan edellä mainitun laskennallisen korvauksen lisäksi laskennallista korvausta 73 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle	Alle 7-vuotiaat	7 vuotta täyttäneet	18 vuotta täyttäneet 1. vuosi
Laskennallinen korvaus	115	264	264
Tulkitseminen	833	833	833
Lisäkorvaus	-	-	73
Yhteensä euroa/vuosi/henkilö	948	1 097	1 170

3.3. Laskennallinen korvaus Ahvenanmaalle

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksetaan laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kotoutumislain 61 §:n mukaisesti korvausten henkilöpiiriin liittyvien henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä. Laskennallisella korvauksella voidaan toteuttaa kunnassa kotoutumista tukevaa toimintaa, kuten sivistys-, kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimintaa sekä osallisuutta edistäviä ja rasismien ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja palveluita. Ahvenanmaalla kuntien sosiaalihuollon palveluista vastaa Kommunernas socialtjänst k.f., joten osuus sosiaalihuollon palvelujen järjestämisestä maksetaan osana Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksettavaa laskennallista korvausta.

Laskennallista korvausta maksetaan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille 3 157 euroa alle 7-vuotiaista ja 2 609 euroa 7-vuotta täyttäneistä. Lisäksi 18-vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan 76 euron lisäkorvaus ensimmäiseltä täysi ikäisenä maksettavalta vuodelta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista.

Laskennallinen korvaus Ahvenanmaan maakunnan kunnille	Alle 7-vuotiaat	7 vuotta täyttäneet	18 vuotta täyttäneet 1. vuosi
Laskennallinen korvaus	2 185	1 637	1 637
Tulkitseminen	972	972	972
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi			76
Yhteensä euroa/vuosi/henkilö	3 157	2 609	2 685

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksetaan laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kotoutumislain 62 §:n mukaisesti korvausten henkilöpiiriin liittyvien henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen tehtävänalaa kuuluvien palvelujen ja tulkitsemisen järjestämisestä.

Laskennallista korvausta maksetaan Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 759 euroa alle 7-vuotiaista ja 578 euroa 7-vuotta täyttäneistä.

Laskennallinen korvaus Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle	Alle 7-vuotiaat	7 – 17-vuotiaat
Laskennallinen korvaus	115	123
Tulkitseminen	417	417
Yhteensä euroa/vuosi/henkilö	532	540

3.4. Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle voidaan maksaa laskennallista erityiskustannuskorvausta kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 65 §:n 3 momentissa tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Korvauksen edellytyksenä on, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta on järjestänyt kyseisen palvelun.

Korvausta voidaan maksaa seuraavasti:

- ohjauksen ja neuvonnan järjestäminen maakunnassa asuville maahanmuuttajille 11 800 euroa vuodessa;
- muun kuin kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 2 §:ssä 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön tai työnhakijan osalta alkukartoituksen, kotoutumissuunnitelman ja tarvittaessa perheen kotoutumissuunnitelman laatiminen sekä suunnitelman tarkistaminen 700 euroa henkilöä kohden;
- muun kuin kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 2 §:ssä 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön osalta monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen 500 euroa henkilöä kohden;
- kotona lapsia hoitavien maahanmuuttajavanhempien kotoutumisen edistäminen 2 857 euroa henkilöä kohden; ja
- kotoutumista edistävä monialainen yhteistyö 560 euroa henkilöä kohden.

3.5. Laskennallisen korvauksen korvausaika

Laskennallista korvausta maksetaan pääsääntöisesti kahden vuoden ajalta. Ulkomaa-laislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetuista henkilöistä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin kolmen vuoden ajalta. Kolmen vuoden korvausaika koskee myös kiintiöpakolaisen perheen yhdistämisen kautta Suomeen saapunutta perheenjäsentä ja muuta omaista, mikäli perheside on ollut olemassa ennen perheenkooajan Suomeen saapumista.

Suomessa syntyneestä lapsesta maksetaan laskennallista korvausta, jos vähintään toinen vanhemmista kuuluu laskennallisen korvauksen piiriin eikä lapsi ole Suomen kansalainen. Laskennallista korvausta maksetaan siitä lähtien, kun lapsen ensimmäinen oleskelulupa on myönnetty.

Laskennallinen korvaus maksetaan aina täysinä kuukausina. 7 vuotta täyttäneen henkilön korvausta maksetaan 7-vuotissyntymäpäivää seuraavasta kuukaudesta alkaen ja alle 7-vuotiaan korvausta maksetaan sen kuukauden loppuun, jona henkilö täyttää 7 vuotta. Vastaavasti jos henkilö täyttää laskennallisen korvauksen maksatuksen aikana 18-vuotta, alkaa ensimmäistä täysi-ikäisenä korvattavaa vuotta koskevan korvauksen maksatus seuraavasta kuukaudesta alkaen.

Automaattisesti maksettavien laskennallisten korvausten maksatus päättyy sen kuukauden loppuun, kun henkilö saa Suomen kansalaisuuden tai korvausaika päättyy. Kansalaisuuden saanut henkilö ei enää nouse automaattisten korvausten piiriin.

3.6. Laskennallisen korvauksen automaattinen maksatus

Kotoutumislain 61 ja 62 §:ssä tarkoitettu laskennallinen korvaus maksetaan kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle automaattisesti LAKO-AUTO- järjestelmän kautta ilman erillistä hakemusta kaikista henkilöpiirissä olevista henkilöistä, joilla on:

- korvaukseen oikeuttava oleskelulupa
- korvausaikaa jäljellä
- kotikunta rekisteröity väestötietojärjestelmään
- henkilötunnus olemassa UMA-järjestelmässä

Automatisoitu maksatus perustuu UMA-järjestelmän asiakas- ja oleskelulupatiedot sekä väestötietojärjestelmän kotikuntatiedot yhdistävään toiminnallisuuteen, joka muodostaa automaattisesti kuntakohtaisen maksuehdotelman jokaisen kuukauden ensimmäisen päivän iltana. Laskennallinen korvaus maksetaan aina joka kuun 1. päivä korvausten piiriin kuuluvan henkilön väestötietojärjestelmään rekisteröidylle kotikunnalle sekä hyvinvointialueelle, johon kyseinen kunta kuuluu tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Henkilöt, joiden ensimmäinen kotikunta rekisteröidään väestötietojärjestelmään myöhemmin kyseisen kuukauden aikana, nousevat automaattisesti muodostuvalle henkilölistalle ja sen myötä maksuehdotelmaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Maksatus alkaa tästä ja kompensoituu vastaavasti maksatuksen loppupäässä.

Maksuehdotelma siirtyy automaattisesti maksujärjestelmään, josta se maksetaan kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Kunta, hyvinvointialue ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat tarkastaa maksatuksen pohjana olevan henkilölistauksen UMA-järjestelmän Kuntakorvaukset/Hyvinvointialueet-näkymästä.

Laskennallisen korvauksen maksamista varten kunnan ja hyvinvointialueen tulee toimittaa pankkitilitietonsa KEHA-keskukselle.

Automaattisesti maksettavat laskennalliset korvaukset on kuvattu UMA-järjestelmän ohjeessa ”Automatisoidun laskennallisen korvauksen toiminnallisuus”. Ohje on saatavilla UMA-järjestelmässä.

3.7. Automaattisen maksatuksen ulkopuolelle jäävät henkilöpiiriin kuuluvat

Laskennallista korvausta ei makseta automaattisesti seuraavista henkilöpiiriin kuuluvista henkilöistä:

- Henkilöt, joiden henkilötunnus tai kotikuntatieto eivät ole UMA- tai VTJ-järjestelmissä
- Ihmiskaupan uhrit ja heidän perheenjäsenensä

Kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen tulee hakea laskennallista korvausta automaattisen maksatuksen ulkopuolelle jääneistä henkilöistä KEHA-keskuksesta sähköisellä asiointilomakkeella aluehallinnon asiointipalvelussa. (Ohjeet kohdassa 2.2)

Myös erillisellä hakemuksella haettu laskennallinen korvaus korvataan täysinä kuukausina vastaavalla periaatteella, millä automatisoitu laskennallinen korvaus maksetaan. Maksatusta tulee hakea siitä kuukaudesta lähtien, jonka 1. päivä henkilön kotikunta on ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmässä. Jos henkilön kotikuntarekisteröinti on tapahtunut muuttokuukauden 1. päivän jälkeen, maksatusta haetaan seuraavan kuukauden alusta lähtien ja korvausaika kompensoidaan vastaavalla tavalla maksatuksen loppupäässä.

Valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointi-alueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista VN 872/2024 4 §:n mukaan kotoutumislain 70 §:n perusteella laskennallista korvausta erillisellä hakemuksella vuosilta 2023 tai 2024 hakevalle toimijalle myönnetään laskennallisen korvauksen perusosa ilman 1.1.2025 alkaen laskennalliseen korvaukseen sisältyviä kotoutumispalveluiden järjestämisen kustannuksia.

4. Korvaus toimeentulotuesta

Kotoutumislain 63 §:n mukaan hyvinvointialueelle korvataan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaiselle henkilölle maksetusta täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään yhden vuoden ajan.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla korvataan 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaiselle henkilölle Ahvenanmaan maakunnassa annetun lain mukaisesti maksetusta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään yhden vuoden ajalta.

Korvauksia käsittelevällä ja maksavalla KEHA-keskuksella tulee olla saatavilla tieto siitä, ketkä korvausten piiriin kuuluvista henkilöistä ovat saaneet toimeentulotukea tai paluumuuttoavustusta hyvinvointialueelta. Mikäli osa perheestä on korvausten piirissä ja osa ei, toimeentulotuki on ositettava siten, että korvausta haetaan vain niiden henkilöiden osalta, jotka todellisuudessa kuuluvat korvauksen piiriin. Perheen toimeentulotuki voidaan jakaa perheenjäsenten määrällä ja korvausta haetaan niiden perheenjäsenten osalta, joilla on korvausaikaa jäljellä.

5. Korvaus kunnalle vastaanottoon varautumisesta

Kotoutumislain 64 §:n mukaan kunnalle voidaan korvata kotoutumislain 43 §:n mukaisesti kuntapaikalle ohjatun, kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottamiseen varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia, ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Vastaanottoon varautumisen kustannuksia ovat esimerkiksi asumiseen liittyvät kustannukset, kuten vuokra, sähkö, kotivakuutus tai välttämättömät kalustamiskulut.

Välttämättömiä juoksevia kuluja voidaan korvata kunnalle enintään neljän kuukauden ajalta. Perustellusta syystä kuluja voidaan korvata enintään kahdeksan kuukauden ajalta esimerkiksi, jos henkilön Suomeen saapumisprosessi venyy henkilöstä ja kunnasta johtumattomista tai muuten ennakoimattomista syistä, ja kunnan asuntotilanne sitä edellyttää.

Lähtökohtana on, että asunnon kalusteiden ja käyttötarvikkeiden hankinta tehdään pääasiassa sen jälkeen, kun henkilö on saapunut kuntaan ja voi osallistua hankintoihin. Kunnan tulee kuitenkin avustaa henkilöä hankinnoissa hänen saavuttuaan kuntaan, mikäli sille on tarvetta. Tällöin hankinnat voidaan rahoittaa hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan antamalla toimeentulotukeen liittyvällä maksusitoumuksella. Jos henkilöllä on ilmeisistä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeista johtuva erityisen tuen tarve, voi olla tarpeen, että henkilöä avustaa hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnasta henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammattipätevyys.

Välillä on kuitenkin tarpeen järjestää asuntoon etukäteen valmiiksi välttämättömiä kalusteita (esimerkiksi sänky) sekä ensimmäisten päivien käyttötavaroita (esimerkiksi ruokaa, vessapaperia, liinavaatteet, ruuanlaittovälineet, perusastiat, puhelinliittymä, valaisimet ja verhot). Vastaanottoon varautumisen kustannuksina voidaankin korvata kunnalle asunnon kalustamisen tai ensimmäisten päivien käyttötavaroiden kustannuksia perustelluista syistä. Kunta ja hyvinvointialue voivat myös tarvittaessa sopia asunnon kalustamisesta ennen henkilön saapumista Suomeen siten, että hyvinvointialue vastaa henkilön puolesta asioinnista henkilölle haettavalla etuudella etukäteen hankittavista ensimmäisten päivien välttämättömistä kalusteista ja muista tarvikkeista.

Varautumisen kustannuksia voidaan korvata vain sellaisista kustannuksista, jotka syntyvät ennen henkilön Suomeen saapumista. Henkilön kuntaan saapumisen jälkeen asunnon kustannukset, kuten vuokra, sähkö- ja vesilaskut, siirretään henkilön nimiin ja kustannukset siirtyvät henkilön itsensä maksettavaksi. Kunnalle ja hyvinvointialueelle syntyviä kustannuksia voidaan kattaa muista kotoutumislain mukaisista korvauksista kotikunnan rekisteröimispäivästä lähtien, siltä osin, kun niiden ehdot täyttyvät, eikä niitä enää henkilön Suomeen saapumisen jälkeen korvata kunnalle kotoutumislain 64 §:n mukaisina vastaanottoon varautumisen kustannuksina.

Maahanmuuttovirasto maksaa 1.1.2025 alkaen kiintiöpakolaisten lentokenttävastaanoton tulkkaus- ja kulkukustannukset. Maahanmuuttoviraston palveluntuottaja tilaa tulkit kiintiöpakolaisten lentokenttävastaanottoon ja laskuttaa kuntaa kunnan suostumuksella. Kunnat laskuttavat lentokenttävastaanoton tulkki- ja kulkukustannukset Maahanmuuttovirastolta Maahanmuuttoviraston verkkolaskutusohjeen mukaisesti.

6. Valtion korvaus erityiskustannuksista

§

Kotoutumislain 65 §:n mukaan valtion varoista korvataan:

1. hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;
2. hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaalihuollon järjestämisestä aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;
3. erityisistä syistä muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut hyvinvointialueelle, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla aiheutuneet huomattavat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset.

Valtion varoista korvataan muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta varhaiskasvatuslain (540/2018) 15 a §:n 3 momentissa tai perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettujen erityisen tuen kustannuksia, jollei kustannuksia korvata muun lain nojalla. Valtion varoista korvataan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta lastenhoidosta ja peruskoulusta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2020:32) II osan 41 §:ssä tai III osan 19 §:ssä tarkoitettujen erityisen tuen kustannuksia, jollei kustannuksia korvata muun lain nojalla.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Erityiskustannuksia eivät ole tavanomaiset sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteet kuten terveyden edistämiseen, sairauden ehkäisyyn ja sairaanhoitoon tähtäävä terveyskeskuksessa tapahtuva toiminta tai lastensuojelulain (417/2007) mukainen ehkäisevä lastensuojelutyö. Nämä kuuluvat lähtökohtaisesti, jollei muuta ole säädetty, valtionosuusjärjestelmän ja laskennallisten korvausten kattamaan toimintaan eikä tätä toimintaa voida rahoittaa kotoutumislain 65 §:n perusteella. Myös perusopetuksessa järjestettävät mahdolliset tukitoimet kuuluvat valtionosuusjärjestelmän piiriin. Lastensuojelun ehkäisevään työhön kuuluu lastensuojelulain 3 a §:n perusteella tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoidossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Erityiskustannuskorvauksena ei korvata tulkitsemisesta aiheutuneita kustannuksia. Tulkitsemisen korvaukset ovat jyvitetty osaksi laskennallista korvausta, jota maksetaan kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisesti.

Erityiskustannusten (65 §:n 1 ja 2 momentti) korvausaika lasketaan alkavan kotoutumislain 59 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti kotikuntamerkinnästä ja kestävän siitä enintään 10 vuotta eteenpäin. Korvausajan alkamiseen liittyvät poikkeukset ovat lueteltu ohjeen kohdassa 1.2.

Korvauksen myöntäminen ja erityisten syiden olemassaolon arviointi perustuvat hakemuskohtaiseen kokonaisharkintaan, jossa huomioon otetaan muun muassa kustannusten syntymisen peruste, sen laatu, aiheutuneiden ja aiheutuvien kustannusten määrä ja muut seikat kyseessä olevassa asiassa.

Helsingin hallinto-oikeus on päätöksessään 19.6.2017 ratkaissut useita Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan tekemiä valituksia Uudenmaan ELY-keskuksen hylkäämiin tapauksiin. Helsingin hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että esimerkiksi hätäsektiosta, kiireellisestä sektioista, suunnitelluista sektioista ja imukuppisynnytyksistä aiheutuvat kulut kunnalle ovat tavanomaisia terveydenhuollon kustannuksia eikä kyse ole sellaisista ennalta-arvaamattomista ja määrältään huomattavista erityisistä syistä aiheutuneista kustannuksista, jotka tulisi korvata kunnalle kotoutumislain (1386/2010) 49 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Helsingin hallinto-oikeus on samassa päätöksessä hylännyt myös keuhkokuumeesta, poskiontelotulehduksesta, vesirokosta, munuaistulehduksesta vaaditut useamman tuhannen euron arvoiset lääkärikulut tavanomaisina terveydenhuollon kustannuksina.

Helsingin hallinto-oikeus on ottanut toisissa päätöksissään 19.6.2017 kantaa siihen, että korvauksen myöntämisen ja erityisten syiden olemassaolon arvioinnin on perustuttava kokonaisharkintaan, jossa huomioon otetaan muun muassa kustannusten syntymisen peruste, sen laatu, aiheutuneiden ja aiheutuvien kustannusten määrä ja muut seikat kyseessä olevassa asiassa. Tähän nähden korvausta ei ole jätettävä kaavamaisesti suorittamatta pelkästään esimerkiksi kustannusten syntymisen ajalliseen keston tai niiden suuruuteen perustuen. Hallinto-oikeus on myös todennut, että huomattavien kustannusten rajaa ei voida asettaa 2300 euroon, vaan edellytys erityisistä syistä tarkoittaa tätä suurempaa määrää. Lisäksi hallinto-oikeus on todennut, että terveydenhoidon tarve hoidon syystä riippuen voi olla luonteeltaan lyhytkestoista tai pitkäkestoista.

Edellä mainitut päätökset eivät ole luonteeltaan ns. ennakkoratkaisuja. Kussakin yksittäistapauksessa tulee ottaa huomioon hallinto-oikeudenkin mainitsema kokonaisharkinta edellä mainittujen perusteiden mukaisesti.

Huomattavina kustannuksina pidetään kotoutumislain 65 §:n 1 mom. 1 ja 2 kohdassa hyvinvointialueelle, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle aiheutuvia sosiaali- ja terveyshuollon kustannuksia, jotka ovat todennettavissa huomattaviksi. Kustannusten huomattavuutta voidaan arvioida siten, että lähtökohtana on yli 7-vuotiaasta kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteensä 12 kuukauden ajanjaksolla kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteensä maksettavan laskennallisen korvauksen ylittävä taso kaksinkertaisena eli 4 600 euroa henkilöä kohden. Kustannukset on todennettava hakemuksessa niin, että ELY-keskus voi todeta kustannukset huomattaviksi. Jos taso ylittyy yhtenä vuonna, seuraavien vuosien kulut voidaan korvata huomattavaan kustannukseen sisältyvänä.

Huomattavina kustannuksina pidetään kotoutumislain 65 §:n 1 mom. 3 kohdassa hyvinvointialueelle, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla tai Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle aiheutuvia sosiaali- ja terveyshuollon kustannuksia, jotka ovat todennettavissa huomattaviksi. Kustannusten huomattavuutta voidaan arvioida siten, että lähtökohtana on yli 7-vuotiaasta kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteensä 12 kuukauden ajanjaksolla kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteensä maksettavan laskennallisen korvauksen ylittävä taso nelinkertaisena eli 9 200 euroa henkilöä kohden. Kustannukset on todennettava hakemuksessa niin, että ELY-keskus voi todeta kustannukset huomattaviksi. Jos taso ylittyy yhtenä vuonna, seuraavien vuosien kulut voidaan korvata huomattavaan kustannukseen sisältyvänä.

6.1. Hyvinvointialueelle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom.)

Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset

Hyvinvointialue voi hakea pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen erityiskustannuskorvauksia, jos:

- korvausten piiriin kuuluvalla henkilölle on järjestetty vamman tai sairauden edellyttämää pitkäaikaista sosiaali- tai terveydenhuoltoa,
- siitä on aiheutunut huomattavia kustannuksia,
- henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan.

Hyvinvointialue voi hakemuksessaan määritellä myös yhteen liittyvien pitkäaikaissairauksien kokonaisuuden, josta muodostuu huomattava kustannus. Hakemuksessa on määriteltävä sairauksien yhteen liittyvyys sekä tiedot, joiden perusteella yhteen liittyvien sairauksien huomattavien kustannusten korvausta haetaan. Usean yhteen liittyvän sairauden osalta korvausta voidaan maksaa, jos henkilö on ollut hoidon tarpeessa Suomeen tullessaan. Hyvinvointialue voi hakea pitkäaikaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia samalla hakemuksella silloin, kun kyseessä on yhden vamman tai sairauden hoitoon liittyvä palveluiden kokonaisuus.

Hyvinvointialue voi hakea korvattavaksi vamman tai sairauden perusteella syntyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista aiheutuneita kustannuksia. Tarkkaa kuvausta siitä, minkälaisia kustannuksia korvataan ei ole, vaan jokainen korvauspäätös tehdään hakemuskohtaiseen tarkasteluun perustuen. Vamman tai sairauden perusteella korvattavaksi voi esimerkiksi hakea:

- kehitysvammalaissa (519/1977) ja vammaispalvelulaissa (380/1987) tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien kustannukset;
- psyykkisistä ja traumaperäisistä sairauksista johtuvat toimenpiteet, kuten psykiatrinen hoito, psykoterapia, laitos- ja perhehoito, kuntoutus;
- syövästä, sydänsairaudesta ja neurologisesta sairaudesta tai muusta vakavasta sairaudesta aiheutuvat pitkäaikaiset ja huomattavat kustannukset, kuten erikoissairaanhoito (osasto- ja avohoito), suunhoito, kun se liittyy päätökseen kuuluvan pitkäaikaissairauden hoitoon, kotisairaanhoito (palvelu ja kuntoutus);
- amputaatiosta johtuvat kustannukset liittyen proteesien uusimiseen ja huoltoon;
- tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat toimenpiteet ja muu hoito.

Muista erityisistä syistä aiheutuneet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiskustannukset (65 §:n 1 mom. 3 kohta)

Hyvinvointialue voi hakea muista erityisistä syistä aiheutuneita kustannuksia, jos ne ovat:

- ennalta arvaamattomia,
- huomattavia ja
- aiheutuneet korvausten piiriin kuuluvan henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeista

Hyvinvointialue voi hakea korvattavaksi muiden erityisten syiden perusteella syntyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista aiheutuneita kustannuksia. Tarkkaa kuvausta siitä, minkälaisia kustannuksia korvataan tai ei korvata ei ole, vaan jokainen korvauspäätös tehdään hakemuskohtaiseen tarkasteluun perustuen. Erityisten syiden perusteella korvattavaksi voi esimerkiksi hakea:

- lastensuojelulain (417/2007) mukaisia avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon kustannuksia;
- sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia sosiaalipalveluiden kustannuksia;
- Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen hoitokustannuksia;
- erikoissairaanhoidon ja laitoshoidon kustannuksia;

6.2. Kunnalle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 2 mom.)

Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle korvataan erityiskustannuskorvauksena varhaiskasvatustilain 15 a §:n 3 momentin tai perusopetuslain 17 §:n mukaisia erityisen tuen kustannuksia, jollei kustannuksia korvata muun lain nojalla ja mikäli tarve perustuu esimerkiksi vammaan tai sairauteen. Esimerkiksi vammaisen lapsen avustajasta aiheutuvia kustannuksia varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa voidaan pitää erityisestä syystä kunnalle maksettavan korvauksen kohteena. Lisäksi voidaan korvata erityisen tuen järjestämisen ja tuen tarpeen arvioinnista selvittämisestä aiheutuneet kustannukset, jos ne johtavat erityisen tuen palveluiden järjestämiseen.

6.3. Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom. 1 ja 3 kohta)

Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voi hakea pitkäaikaisen terveydenhuollon järjestämiseen erityiskorvauksia, jos:

- korvausten piiriin kuuluvalla henkilölle on järjestetty vamman tai sairauden edellyttämä pitkäaikaista terveydenhuoltoa,
- siitä on aiheutunut huomattavia kustannuksia,
- henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan.

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voi hakemuksessaan määritellä myös yhteen liittyvien pitkäaikaissairauksien kokonaisuuden, josta muodostuu huomattava kustannus. Hakemuksessa on määriteltävä sairauksien yhteen liittyvyys sekä tiedot, joiden perusteella yhteen liittyvien sairauksien huomattavien kustannusten korvausta haetaan. Usean yhteen liittyvän sairauden osalta korvausta voidaan maksaa, jos osa sairauksista on todettu ennen Suomeen saapumista.

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voi hakea korvattavaksi vamman tai sairauden perusteella syntyviä terveydenhuollon palveluista aiheutuneita kustannuksia. Tarkkaa kuvausta siitä, minkälaisia kustannuksia korvataan tai ei korvata ei ole, vaan jokainen korvauspäätös tehdään hakemuskohtaiseen tarkasteluun perustuen. Vamman tai sairauden perusteella korvattavaksi voi esimerkiksi hakea:

- kehitysvammalaissa (519/1977) ja vammaispalvelulaissa (380/1987) tarkoitettujen palvelujen ja tukitoimien kustannukset;
- psyykkisistä ja traumaperäisistä sairauksista johtuvat toimenpiteet, kuten psykiatrinen hoito, psykoterapia, laitos- ja perhehoito, kuntoutus;
- syövästä, sydänsairaudesta ja neurologisesta sairaudesta tai muusta vakavasta sairaudesta aiheutuvat pitkäaikaiset ja huomattavat kustannukset, kuten yliopistollisen sairaalan antama erikoissairaanhoito (osasto- ja avohoito), suunhoito, kun se liittyy sopimukseen kuuluvan pitkäaikaissairauden hoitoon, kotisairaanhoito ja kotipalvelut, kuntoutus;
- amputaatiosta johtuvat kustannukset liittyen proteesien uusimiseen ja huoltoon;
- tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat toimenpiteet ja muu hoito.

Muista erityisistä syistä aiheutuneet terveydenhuollon järjestämiskustannukset (65 §:n 1 mom. 3 kohta)

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voi hakea muista erityisistä syistä aiheutuneita kustannuksia, jos ne ovat:

- ennalta arvaamattomia,
- huomattavia ja
- aiheutuneet korvausten piiriin kuuluvan henkilön terveydenhuollon tarpeista

Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voi hakea korvattavaksi muiden erityisten syiden perusteella syntyviä terveydenhuollon palveluista aiheutuneita kustannuksia. Tarkkaa kuvausta siitä, minkälaisia kustannuksia korvataan ei ole, vaan jokainen korvauspäätös tehdään hakemuskohtaiseen tarkasteluun perustuen. Erityisten syiden perusteella korvattavaksi voi esimerkiksi hakea:

- Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen hoitokustannuksia;
- erikoissairaanhoidon ja laitoshoidon kustannuksia;

6.4. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla aiheutuneet erityiskustannukset (65 §:n 1 mom. 2 ja 3 kohta ja 2 mom.)

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi hakea pitkäaikaisen sosiaalihuollon järjestämiseen erityiskorvauksia, jos:

- korvausten piiriin kuuluvalla henkilöllä on järjestetty vamman tai sairauden edellyttämää pitkäaikaista sosiaalihuoltoa,
- siitä on aiheutunut huomattavia kustannuksia,
- henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi hakemuksessaan määritellä myös yhteen liittyvien pitkäaikaissairauksien kokonaisuuden, josta muodostuu huomattava sosiaalihuollon kustannus. Hakemuksessa on määriteltävä sairauksien yhteen liittyvyys sekä tiedot, joiden perusteella yhteen liittyvien sairauksien huomattavien kustannusten korvausta haetaan. Usean yhteen liittyvän sairauden osalta korvausta voidaan maksaa, jos osa sairauksista on todettu ennen Suomeen saapumista.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi hakea muista erityisistä syistä aiheutuneita kustannuksia, jos ne ovat:

- ennalta arvaamattomia,
- huomattavia ja
- aiheutuneet korvausten piiriin kuuluvan henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeista

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi hakea korvattavaksi muiden erityisten syiden perusteella syntyviä terveydenhuollon palveluista aiheutuneita kustannuksia. Tarkkaa korvausta siitä, minkälaisia kustannuksia korvataan ei ole, vaan jokainen korvauspäätös tehdään hakemuskohtaiseen tarkasteluun perustuen. Erityisten syiden perusteella korvattavaksi voi esimerkiksi hakea:

- lastensuojelulain (417/2007) mukaisia avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon kustannuksia;
- sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia sosiaalipalveluiden kustannuksia, kun palveluja on tarjottu erityisen tuen tarpeen perusteella;

Lisäksi valtion varoista korvataan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön osalta lastenhoidosta ja peruskoulusta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2020:32) II osan 41 §:ssä tai III osan 19 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen kustannuksia, jollei kustannuksia korvata muun lain nojalla. Esimerkiksi vammaisen lapsen avustajasta aiheutuvia kustannuksia varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksessa voidaan pitää erityisestä syystä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavan korvauksen kohteena.

7. Korvaus paluumuuttoavustuksesta

Kotoutumislain 98 §:n mukaan hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voivat korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettulle henkilölle tai ihmiskaupan uhrille, joka palaa vapaaehtoisesti koti- tai lähtömaahansa muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa. Lisäksi hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voivat maksaa yhdelle henkilölle enintään kahden kuukauden ja perheelle enintään neljän kuukauden toimeentulotuen perusosan määrää vastaavan paluumuuttoavustuksen.

Edellytyksenä paluumuuton tukemiselle on, että henkilön on tarkoitus muuttaa maasta muuten kuin tilapäisessä tarkoituksessa. Osoituksena tästä tulee olla esimerkiksi Digi- ja väestötietovirastolle ja Kansaneläkelaitokselle tehty muuttoilmoitus, josta pysyvä muutto ja ulkomailla oleskelun vakinainen tarkoitus ilmenee.

Korvauksen matka- ja muuttokustannuksista sekä paluumuuttoavustuksen myöntää hakemuksesta se hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla, jonka alueella mainittu henkilö asuu.

Kotoutumislain 66 §:n mukaan hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla korvataan kotoutumislain 98 §:n mukaisesta paluumuuttoavustuksesta aiheutuneet kustannukset edellä mainittujen edellytysten täytyessä. Korvausta haetaan KEHA-keskuksesta.

8. Korvaus sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä

Kotoutumislain 67 §:n mukaan ELY-keskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939 – 1945 vapaaehtoisina palvelleiden entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden ja heidän aviopuolisoidensa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Kustannukset korvataan koko siltä ajalta, jonka edellä mainitut henkilöt asuvat Suomessa. Kotoutumislain 67 §:n perusteella korvattavat kustannukset ovat poistuva kustannuserä.

9. Korvaus ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista

Kotoutumislain 68 §:n mukaan kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista aiheutuneita kustannuksia.

9.1. Korvausten piiriin kuuluvan ihmiskaupan uhrin määritelmä ja auttamisjärjestelmä

Ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimien kotoutumislain mukaisten korvausten piiriin kuuluvat ihmiskaupan uhrin, jotka:

- ovat vastaanottolain 4 luvussa tarkoitettuja henkilöitä,
- ovat ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän piirissä ja
- omaavat kotikuntamerkinnsä Suomessa

Kunnalle ja hyvinvointialueelle voidaan korvata ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimien kustannuksia riippumatta siitä millainen oleskelulupa henkilöllä on tai onko hän Suomen kansalainen.

Jos ihmiskaupan uhri on myös 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö, jonka palveluista ja tukitoimista on mahdollista hakea kotoutumislain 63, 64, 65 ja 66 §:n mukaisia korvauksia, on korvausta haettava ensisijaisesti näillä perusteilla.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään esitetty henkilö otetaan auttamisjärjestelmään, jos olosuhteiden perusteella arvioidaan, että kyseessä voi olla ihmiskaupparikoksen uhri ja hän on auttamistoimen tarpeessa. Auttamisjärjestelmään voidaan ottaa myös ihmiskaupparikoksen tutkinnassa avustava henkilö, jos hän on erityisen avun tarpeessa. Lisäksi auttamisjärjestelmään voidaan ottaa edellä esitettyjen auttamisjärjestelmään otettujen henkilöiden Suomessa oleva lapsi. Päätöksen auttamisjärjestelmään ottamisesta tekee Joutsenon vastaanottokeskus, joka hallinnoi Suomessa ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmää.

Ennen korvauspäätöksen laatimista ELY-keskus tarkistaa ihmiskaupan uhrin asiakkuuden auttamisjärjestelmässä UMA-järjestelmästä tai auttamisjärjestelmästä puhelimitse tai turvapostina. ELY-keskus merkitsee tiedon auttamisjärjestelmän asiakkuudesta ja sen alkamisajankohdasta korvauspäätökseen, josta KEHA-keskus saa tiedon. Kotoutumislain 68 §:n mukaisia kustannuksia voidaan korvata siltä ajalta, kun ihmiskaupan uhri on auttamisjärjestelmän asiakkaana.

9.2. Ihmiskaupan uhrien palveluista ja tukitoimista aiheutuneet kustannukset ja korvausten hakeminen

Kotoutumislain 68 §:n mukaan hyvinvointialueelle, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle ja kunnalle korvataan ihmiskaupan uhrille tämän asemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävästä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palvelusta, henkilön turvallisuuden takaamisesta sekä muusta uhriasemaan liittyvän erityistarpeen vuoksi järjestettävästä toimenpiteestä ja palvelusta aiheutuneet kustannukset. Tavanomaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tai lastensuojelulain mukaista ehkäisevää lastensuojelutyötä ei voida rahoittaa kotoutumislain 68 §:n perusteella, jollei toimenpiteiden voida katsoa johtuvan ihmiskaupan uhrin asemasta.

Ihmiskaupan uhrin erityistarpeet voivat johtua uhrin henkisestä ja fyysisestä terveydentilasta tai muista ihmiskaupan/hyväksikäytön aiheuttamista tarpeista. Korvattavien kustannusten tulee olla aiheutunut ihmiskaupan uhriksi joutumisesta. Hyvinvointialue, kunta ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat järjestää ihmiskaupan uhrin palvelut omana toimintana tai ostopalveluna. Auttamistoimia järjestetään ihmiskaupan uhrin yksilöllisen tuen tarpeen perusteella.

Kotoutumislain 68 §:n perusteella **hyvinvointialue** voi hakea ihmiskaupan uhrin asemaan ja olosuhteisiin liittyvinä kustannuksina korvattavaksi esimerkiksi:

- Terveystenhuollon toimenpiteitä;
- Lastensuojelulain mukaisia avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon toimenpiteitä;
- Sosiaalihoitolain mukaisia toimenpiteitä;
- Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen hoidosta aiheutuneita hoitokustannuksia;
- Nimen ja henkilötunnuksen vaihtaminen sekä ulkonäön kohtuullinen muuttaminen;
- Tulkitsemisen kustannukset niiden henkilöiden osalta, jotka eivät kuulu kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisen laskennallisen korvauksen piiriin;
- Turvalliseen vapaaehtoiseen paluuseen liittyvät toimenpiteet;
- Uhrin psyykkisen tilan arviointi ja lausunto siitä esitutkintaa ja oikeuskäsittelyä sekä korvausvaatimushakemusta varten;
- Kohtuulliset matka- ja paluumuuttokustannukset.

Kotoutumislain 68 §:n perusteella kunta voi hakea ihmiskaupan uhrin asemaan ja olosuhteisiin liittyvinä kustannuksina korvattavaksi esimerkiksi:

- Varhaiskasvatuslain tai perusopetuslain mukaisia erityisen tuen kustannuksia
- Asumiseen, majoittamiseen ja sen turvallisuuteen liittyvät erityisjärjestelyt
- Tarvittaessa kotoutumisajan ylittäneiden osalta erityisiä yksilöllisiä tukipalveluita yhteiskuntaan kiinnittymiseksi kuten kielikursseja ja tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta
- Tulkitsemisen kustannukset niiden henkilöiden osalta, jotka eivät kuulu kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisen laskennallisen korvauksen piiriin.

Kotoutumislain 68 §:n perusteella **Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta** voi hakea ihmiskaupan uhrin asemaan ja olosuhteisiin liittyvinä kustannuksina korvattavaksi esimerkiksi:

- Lasten hoidosta ja peruskoulusta annetun maakuntalain mukaisia erityisen tuen kustannuksia, jos niitä ei korvata muun lain nojalla
- Asumiseen, majoittamiseen ja sen turvallisuuteen liittyvät erityisjärjestelyt;
- Tarvittaessa kotoutumisajan ylittäneiden osalta erityisiä yksilöllisiä tukipalveluita yhteiskuntaan kiinnittymiseksi kuten kielikursseja ja tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta
- Lastensuojelulain mukaisia avohuollon, sijaishuollon ja jälkihuollon kustannuksia;
- Sosiaalihuoltolain mukaisia kustannuksia
- Turvalliseen vapaaehtoiseen paluuseen liittyvät toimenpiteet
- Kohtuulliset matka- ja paluumuuttokustannukset
- Tulkitsemisen kustannukset niiden henkilöiden osalta, jotka eivät kuulu kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisen laskennallisen korvauksen piiriin.

Kotoutumislain 68 §:n perusteella **Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen** voi hakea ihmiskaupan uhrin asemaan ja olosuhteisiin liittyvinä kustannuksina korvattaviksi esimerkiksi:

- Terveystenhuollon toimenpiteitä;
- Suomessa syntyneen vammaisen tai sairaan lapsen hoidosta aiheutuneita hoitokustannuksia;
- Tulkitsemisen kustannukset niiden henkilöiden osalta, jotka eivät kuulu kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisen laskennallisen korvauksen piiriin;
- Nimen ja henkilötunnuksen vaihtaminen sekä ulkonäön kohtuullinen muuttaminen;
- Uhrin psyykkisen tilan arviointi ja lausunto siitä esitutkintaa ja oikeuskäsittelyä sekä korvausvaatimushakemusta varten.

10. Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen ja tuen järjestämisestä

Kotoutumislain 69 §:n mukaan hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla korvataan alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palveluiden järjestämisestä aiheutuneet kustannukset.

10.1. Korvausten henkilöpiiri ja yleiset edellytykset

Kotoutumislain 3 lukua ja 69 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta sovelletaan alle 23-vuotiaaseen:

1. joka on tullut Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa ja jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan alaikäisenä kansainvälistä suojelua tai joka on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä;
2. joka on osoitettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä olleensa alaikäinen ja ilman huoltajaa ja joka on täysi-ikäistynyt ennen Suomeen saapumistaan;
3. joka on otettu alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella;
4. joka on tullut Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa, jolle on myönnetty ulkomaalaislain 110 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa (tilapäisen suojelun perusteella) ja jolla on kotikuntalainen mukainen kotikunta;
5. alaikäiseen, joka on Suomeen tultuaan jäänyt ilman huoltajaa ja:
 - a). jolle on myönnetty oleskelulupa hänen haettuaan alaikäisenä kansainvälistä suojelua;
 - b). joka on otettu Suomeen ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä;
 - c). joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella; tai
 - d). jolle on myönnetty ulkomaalaislain 110 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa (tilapäinen suojelu) ja jolla on kotikuntalainen mukainen kotikunta;
6. alaikäiseen, joka on tullut 1 – 5 kohdassa tarkoitetun henkilön perheenjäsenenä tai muuna omaisena; tai
7. 1 – 6 kohdassa tarkoitettuun henkilöön, joka on saanut Suomen kansalaisuuden.

Kustannuksia voidaan korvata siihen asti, kunnes nuori täyttää 23 vuotta. Korvausta ei kuitenkaan makseta automaattisesti 23 ikävuoteen saakka, vaan todellisen ja todennetun tukitoimien tarpeen perusteella.

Kunta järjestää lasten ja nuorten kotoutumista edistävät palvelut sekä varhaiskasvatuksen, koulutuksen, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-ajan palvelut. Näiden palveluiden rahoitus perustuu kunnan peruspalveluiden valtionosuuksiin. Kunnalle korvattavia kustannuksia voi ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten osalta kuitenkin syntyä kotoutumislain 65 §:n 3 kohdan mukaisesti päivähoitossa ja perusopetuksessa annettavasta erityisestä tuesta.

10.2. Ilman huoltajaa maassa olevien lasten asuminen ja tuki

Kotoutumislain 33 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä alueellaan olevien ilman huoltajaa maassa olevien lasten asuminen, päivittäinen kasvatus, hoito ja huolenpito sosiaali-huoltolain (1301/2014) mukaisesti perheryhmäkodeissa, perhehoitolain (263/2015) mukaisessa perhehoidossa tai muuten tarkoituksenmukaisella tavalla sosiaalihuoltolain 14 §:ssä tarkoitettu palveluna.

Tulkitsemisen kustannusten korvaukset on jyvitetty osaksi laskennallista korvausta, jota maksetaan kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisesti. Ilman huoltajaa Suomessa oleville lapsille ja nuorilla järjestettävien kotoutumislain 33 §:n mukaisten asumispalveluiden osalta tulkitsemisen kustannuksia on mahdollista hakea osana toiminnan kustannuksia. Perheryhmäkodit ilmoittavat tulkitsemisen kustannukset seuraavaa vuotta koskevassa talousarviossa ja niihin saa sisällyttää ainoastaan kyseiseen toimintaan liittyviä tulkitsemisen kustannuksia. Tulkitsemisen kustannukset voidaan sisällyttää muiden asumispalveluiden osalta kyseistä asumispalvelua koskevaan korvaushakemukseen. Alaikäisten asumiseen liittyvät tulkitsemisen kustannukset sisältävät esimerkiksi edustajien tarpeisiin varattuja tulkitsemisen kustannuksia ja perheryhmäkodin tai perhehoidon toimijoiden omiin tarpeisiin liittyviä tulkitsemisen kustannuksia. ELY-keskus voi tarkastaa tulkitsemiskustannukset, joten kuittikopiot tai muut vastaavat tositteet on säilytettävä mahdollista tarkastusta varten.

KEHA-keskus korvaa toiminnasta aiheutuneet kustannukset hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ELY-keskuksen kotoutumislain 69 §:n perusteella tekemän päätöksen mukaisesti. KEHA-keskus voi maksaa perheryhmäkotien kustannuksia myös ennakkona ELY-keskuksen tekemän päätöksen perusteella. Ennakkona maksetut korvaukset huomioidaan osana korvausten kokonaiskustannuksia.

10.2.1. Perheryhmäkodit

ELY-keskus valvoo kotoutumislain 55 §:n mukaisesti perheryhmäkoteja yhteistyössä hyvinvointialueen, aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kanssa. Hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla korvataan ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten asumisen ja tuen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset kotoutumislain 69 §:n mukaisesti.

ELY-keskus ohjaa perheryhmäkotien taloussuunnittelua ja valvoo sen toteutumista ja toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Perheryhmäkodin toiminnasta vastaava taho toimittaa ELY-keskukselle vuosittaiset talousarviot ja toimintasuunnitelmat. Toteutuneista kustannuksista hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta toimittaa ELY-keskukselle tarkastettavaksi talouden toteumatiedot ja perheryhmäkodin toimintakertomuksen. ELY-keskus tarkastaa talouden toteumatiedot ja hyväksyy korvauspäätöksellä syntyneet kustannukset. Toimintakertomus on perheryhmäkodin toimintavuotta kuvaava asiakirja, jolla todenneetaan ELY-keskukselle kotoutumista edistävää toimintaa perheryhmäkodissa. Kustannusten hyväksymisen jälkeen hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi toimittaa maksatushakemuksen KEHA-keskukselle ja KEHA-keskus korvaa kustannukset ELY-keskuksen laatiman päätöksen mukaisesti. KEHA-keskus ei maksa korvausta ilman ELY-keskuksen päätöstä. Korvattaviksi haettujen kustannusten tarkastamisesta kerrotaan tämän ohjeen kohdassa 1.7.

Jos hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta on kilpailuttanut perheryhmäkodille palveluntuottajan, hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta toimittaa ELY-keskukselle tarkastettavaksi toiminnasta syntyneet lopulliset kustannukset ja tiedot siitä, onko kiinteään vuorokausihintaan tulossa muutoksia. Myös palveluntuottajien ylläpitämissä perheryhmäkodeissa laaditaan toimintasuunnitelmat ja -kertomukset vuosittain.

Perheryhmäkodin perustamiseen ja ylläpitoon liittyy usein päivittäisestä toiminnasta erillisiä kustannuksia, kuten esimerkiksi remonttikustannuksia, muita tilojen ylläpitoon liittyviä kustannuksia tai kalusteiden tai kodinkoneiden hankinnasta aiheutuneita kustannuksia. Kunta ja hyvinvointialue noudattavat tahoillaan hankintalakia. Erillisten kustannusten korvaamisesta on sovittava erikseen hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan kunnan ja ELY-keskuksen kesken.

10.2.2. Muu asuminen

Kotoutumislain 33 §:n mukaan ilman huoltajaa maassa olevan lapsen asuminen voidaan järjestää perheryhmäkodin lisäksi myös perhehoitolaissa tarkoitettuna perhehoitona tai muuten tarkoituksenmukaisella tavalla sosiaalihuoltolain 14 §:ssä tarkoitettuna palveluna. Asumiseen ja siihen liittyvien sosiaalihuoltolain mukaisten tukitoimenpiteiden kustannukset korvataan hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla täysimääräisesti. Lapsen asuessa esimerkiksi perhehoidossa korvataan perhehoidon järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, kuten esimerkiksi sosiaalityön ja -ohjauksen kustannukset, työnohjauksen kustannukset, perhetyön kustannukset sekä perheelle maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset.

10.2.3. Ilman huoltajaa Suomessa olevien alaikäisten tukitoimenpiteet

Hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla voidaan korvata sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaisia lapsen tuen tarpeeseen vastaavia sosiaalipalveluita. Sosiaalihuoltolain mukaisten tukitoimenpiteiden ja palveluiden järjestämisestä voidaan korvata myös sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) tarkoitetun sosiaalityöntekijän palkkaamisesta aiheutuneet kustannukset. Arvioitaessa sosiaalityöntekijän kohtuullista asiakasmäärää voidaan verrata lastensuojelun sosiaalityöntekijän asiakasmitoituksiin. Noin 30 lasta voidaan pitää täysipäiväisen työntekijän kohtuullisena asiakasmääränä. Lasten mahdolliset sosiaalityön kustannukset tulee olla eroteltuna perheryhmäkodin budjetista.

Jos lapsen huoltaja saapuu Suomeen esimerkiksi perheen yhdistämisen kautta myöhemmin, on hyvinvointialueen vastuulla arvioida lapsen asumisen ja tukitoimenpiteiden jatko.

10.3. Ilman huoltajaa tulleen nuoren tuki

Hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla korvataan kotoutumislain 69 §:n mukaisesti alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleelle nuorelle järjestetyistä palveluista aiheutuneet kustannukset. Kotoutumislain 34 §:n mukaan nuorelle on järjestettävä tukea yksilöllisen tarpeen mukaisesti hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan toimesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulla tavalla.

Ilman huoltajaa tullee nuorelle voidaan tarjota tukea siihen saakka, kunnes nuori täyttää 23 vuotta. Tukea voidaan tarjota erityisesti sosiaaliohjauksena ja sosiaalityönä. Täysipäiväisen työntekijän kohtuullista asiakasmäärää nuorten kohdalla voidaan pitää korkeampana kuin alaikäisten lasten kohdalla. Tukea voi tarjota nuoren tarpeiden mukaan myös muuna sosiaali-huoltolain mukaisen palveluna, kuten esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaisena mielenterveys-työnä, päihde- ja riippuvuustyönä tai tuettuna asumisena.

Alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen muuttaneiden osalta toimeentulotuki korvataan hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla kotoutumislain 63 §:n mukaisesti. Mikäli alaikäisenä ilman huoltajaa tullut nuori tarvitsee tämän ajan jälkeen vielä aikuistumisen tueksi taloudellista tukea, kotoutumislain 34 §:n mukaisesti hyvinvointialueelle voidaan korvata toimeentulotuen kustannuksia enintään siihen saakka, kun nuori täyttää 23 vuotta.

KEHA-keskus korvaa toiminnasta aiheutuneet kustannukset hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ELY-keskuksen kotoutumislain 69 §:n perusteella tekemän päätöksen mukaisesti.

10.4. Ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten asumisen ja tuen hallinnolliset kustannukset

Hyvinvointialueen on vuosittaisessa taloussuunnittelussa pyrittävä jyvittämään omana toimintana järjestettävästä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten asumisesta ja tukitoimenpiteistä aiheutuneet hallinnolliset kustannukset talousarvioihin ja -toteumiin. Jos kustannusten jyvittäminen ei ole mahdollista, hallinnollisia kustannuksia voi hakea korvattaviksi kotoutumislain 33 ja 34 §:n mukaisista toimenpiteistä enintään 5 % budjettiin sisältyvistä kustannuksista, pois lukien esimerkiksi perheryhmäkodin perustamiseen ja perusparannuksiin liittyvät kustannukset, verot, kilpailutukset, valitukset sekä budjetin ylitykset. Hallinnolliset kustannukset ilmoitetaan seuraavaa vuotta koskevassa talousarviossa ja pyydettyäessä hyvinvointialue esittää erittelyn hallinnollisten kustannusten sisällöstä ELY-keskukselle koko vuotta koskevan talouden toteumatietojen yhteydessä. Hallinnolliset kustannukset ovat oltava perusteltavissa toimintaan nähden.

Jos palveluntuottajana toimii yksityinen taho, hyvinvointialueelle ei korvata hallinnollisia kustannuksia erikseen.

KEHA-keskus

KEHA-keskus

www.keha-keskus.fi

ISBN 978-952-7624-01-2

Dnro KEHA/13367/2025